

بیمارستان مهر

سیستم مدیریت یکپارچه

نام مدرک: دستورالعمل نحوه نظافت، شستشو و گندزدایی اختصاصی محیط های اتاق عمل

کد مدرک: NM-IN-121

شماره بازنگری مدرک: ۱

تاریخ تهیه: ۹۸/۷/۱

تاریخ بازنگری: ۹۹/۷/۱

تاریخ صدور: ۹۸/۷/۲۰

وضعیت کنترل	امضاء	تاریخ	مسئولیت	
		۹۸/۷/۲۰	مدیر پرستاری/طاهره خسروی سرپرستار اتاق عمل/رحیمه ندافی مسئول بهداشت محیط/الهام افشاری راد مسئول کنترل عفونت/خانم احمدی مسئول خدمات/رضا تقی زاده	تهیه
		۹۸/۷/۲۰	رئیس هیئت مدیره/دکتر معظمی	تأیید
صفحه ۱ از ۶ صفحه		۹۸/۷/۲۰	مدیرعامل/دکتر مردانی	تصویب

بیمارستان مهر	دستورالعمل نحوه نظافت، شستشو و گندزدایی اختصاصی محیط های اتاق عمل	کد مدرک: NM-IN-121 شماره بازنگری: ۱
---------------	--	--

فرم وضعیت ویرایش					کد مدرک: QI-FO-121 شماره بازنگری : *
ردیف	شماره صفحه	شماره ویرایش	تاریخ ویرایش	شرح ویرایش	

بیمارستان مهر	دستورالعمل نحوه نظافت، شستشو و گندزدایی اختصاصی محیط های اتاق عمل	کد مدرک: NM-IN-121 شماره بازنگری: ۱
---------------	--	--

فهرست : شماره صفحه

هدف..... ۴

دامنه کاربرد..... ۴

تعاریف..... ۴

مسئولیت ها و اختیارات..... ۴

شرح اقدامات..... ۴

منابع..... ۶

پیوست ها..... ۶

هدف :

هدف از تدوین این دستورالعمل نحوه اجرای صحیح نظافت و گندزدایی محیط اتاق عمل در راستای ارتقاء ایمنی بیمار و پیشگیری از بروز عفونت های بیمارستانی می باشد.

دامنه کاربرد :

دامنه کاربرد این دستورالعمل مرتبط با اتاق عمل بیمارستان می باشد.

تعاریف :

گند زدایی: حذف تعداد زیاد یا همه میکروارگانیسم های پاتوژنی که بر روی اشیاء بی جان وجود دارند بجز اسپور باکتریها.

دستگاه گندزدای هوا: دستگاهی جهت گندزدایی محیط اتاق عمل در سطح بالا که حاوی محلول H_2O_2 می باشد.

عفونت بیمارستانی: به عفونتی گفته می شود که پس از ۴۸ تا ۷۲ ساعت اقامت بیمار در بیمارستان و یا ۱۰ تا ۱۵ روز پس از ترخیص بیمار از بیمارستان طی دوره ای مشخص رخ دهد در ضمن علائم عفونت در زمان پذیرش نباید وجود داشته باشد و در دوره نهفتگی خود نیز نباید قرار داشته باشد.

مسئولیت ها و اختیارات :

مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده پرسنل اتاق عمل است.

مسئولیت نظارت بر اجرای این دستورالعمل بر عهده رئیس اتاق عمل و سرپرستار اتاق عمل و کارشناس بهداشت محیط و کارشناس کنترل عفونت می باشد

مسئولیت ابلاغ این دستورالعمل بر عهده مدیریت عامل می باشد.

روش انجام اقدام :

- ۱- کلیه دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش ها و واحد ها میبایست توسط کمیته کنترل عفونت و واحد بهداشت محیط تهیه گردد (نحوه رقیق سازی ، کدبندی رنگ تی ها و نظایف ها محل شستشو و شیوه های نظافت و گندزدایی) .

قبل از شروع اعمال جراحی (ابتدای روز کاری):

- ۲- پرسنل اتاق عمل قبل از عمل کلیه سطوح (میز جراحی، ترالی، تخت، دستگاه بیهوشی، چراغ سیالتیک و ...) را با دستمال آغشته به محلول ضدعفونی کننده گردگیری می کنند.
- ۳- پرسنل اتاق عمل کلیه لوازم مورد نیاز جراحی را جهت خودداری از رفت و آمد غیر ضروری به اتاق عمل فراهم میکنند.

- ۴- پرسنل اتاق عمل ابزار وسایل جراحی (گازها-لنگ گاز و پگ جراحی و...) از نظر تاریخ استریل کنترل و در صورت نیاز تعویض می کنند.
- ۵- بعد از انتقال بیمار از اتاق عمل به ریکاوری (پایان عمل جراحی)
- ۶- پرسنل اتاق عمل ابزار و وسایل جراحی آلوده را از طریق آسانسور مخصوص به واحد استریل منتقل می کنند.
- ۷- پرسنل خدمات شانهای آلوده را در بین های زرد رنگ جمع آوری و به اتاق کثیف منتقل میکنند.
- ۸- پرسنل خدمات طبق دستورالعمل، پسماندها را در کیسه هایی با کدینگ رنگی مخصوص جمع آوری کرده و به اتاق کثیف منتقل می کنند و برچسب مشخصات بر روی کیسه های پسماند چسبانده می شود.
- ۹- پرسنل خدمات سطل های زباله را در صورت آلوده شدن به ترشحات بیمار بعد از عمل با مایع صابون شسته و با هیپوکلراید سدیم ۲٪ گندزدایی می کنند و کیسه جدید داخل آن قرار می دهند.
- ۱۰- پرسنل اتاق عمل ابزار وسایل سیتوسکوپی، آرتروسکوپی و لاپاراسکوپی را که به حرارت اتو کلاو حساس می باشند را با مایع صابون شستشو و در محلول سطح بالا به مدت ۱۵ دقیقه غوطه ور کرده سپس جهت استریل با دستگاه پلازما به واحد استریل منتقل می کنند.
- ۱۱- پرسنل خدمات تخت جراحی با اسپری الکلی سریع الاثر گندزدایی می کنند و بر روی آن نایلون و ملحفه جدید می اندازند.
- ۱۲- پرسنل بیهوشی تیغه لارنگوسکوپ را در پایان عمل با مایع صابون شستشو داده آبکشی می کنند سپس یا با الکل ۷۰٪ و یا محلول سطح بالا گندزدایی می کنند و کلیه وسایل یکبار مصرف را تعویض می کنند.
- ۱۳- پرسنل خدمات کف اتاق را در پایان جراحی طبق دستورالعمل تی کشی می کنند در صورتی خون و ترشحات بر روی زمین ریخته شده باشد طبق دستورالعمل شستشو و گندزدایی می شود.
- ۱۴- پرسنل خدمات در پایان عمل های عفونی بعد از شستشو و گندزدایی سطوح سپس از دستگاه گندزدای هوا جهت گندزدایی در سطح بالا با رعایت ایمنی طبق دستورالعمل شرکت سازنده به مدت نیم ساعت اتاق را ضد عفونی میکنند.
- ۱۵- پرسنل خدمات سینک های شستن دست را به طور مرتب با آب ژاول (هیپر کلراید سدیم ۲٪) گندزدایی می کنند.
- ۱۶- در پایان کلیه اعمال جراحی (پایان روز کاری اتاق عمل):
- ۱۷- پرسنل خدمات شستن سینکهای اسراب و شیر آب انجام می دهند.
- ۱۸- پرسنل خدمات کلیه کف اتاق های عمل را طبق دستورالعمل تی کشی با رعایت کدینگ رنگی قسمت ها را تی کشی می کنند.
- ۱۹- پرسنل خدمات دیوارهای کلیه اتاق ها را با محلول گندزدای کنستانتره گندزدایی می کنند.
- ۲۰- پرسنل خدمات سطلهای زباله را شستشو و گندزدایی می کنند.
- ۲۱- پرسنل خدمات کلیه برانکاردها را گندزدایی میکنند.
- ۲۲- پرسنل خدمات کفش های پرسنل را شستشو و گندزدایی می کنند.
- ۲۳- پرسنل خدمات کلیه اتاق ها را با اشعه UV واقع در اتاق ها ضد عفونی می کنند.
- ۲۴- پرسنل خدمات تی ها را شستشو و گندزدایی می کنند و در محل مناسب آویزان می کنند.

نظافت هفتگی:

- ۲۵- پرسنل خدمات طبق برنامه روتین اتاق عمل نظافت هفتگی را انجام می دهند.
- ۲۶- نظافت آخر هفته: (جمعه):
- ۲۷- پرسنل اتاق عمل (خدمات - اتاق عمل - بیهوشی) نظافت کلیه ابزارها - سطوح - کف اتاق ها را طبق برنامه انجام می دهند.
- ۲۸- پرسنل اتاق عمل در زمان انجام نظافت از وسایل حفاظت فردی استفاده می کنند.
- ۲۹-
- ۲- کلیه کارکنان باید از دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش مطلع و آگاه باشند .
- ۳- کلیه کارکنان باید دستورالعمل ها و ضوابط مربوط به نظافت و گندزدایی بخش را به طور کامل اجراء نمایند .
- ۴- رقیق سازی گندزدا ها باید طبق دستور العمل در تی شوی خانه یا اتاق کثیف و در نهایت دقت و با رعایت احتیاطات ایمنی توسط پرسنل خدمات انجام شود .
- ۵- در صورت تماس با خون ، تمام مایعات بدن ، ترشحات و مواد دفعی بدن بجز عرق (بدون در نظر گرفتن خون قابل رویت داخل آنها) ، پوست آسیب دیده و مخاط ها ، رعایت موارد زیر ضروری است :
- فوراً دستکش یا گان آلوده را در آورید .
 - پوست آلوده شده را فوراً با آب و صابون بشوئید.
 - خودداری از مالش موضعی چشم و چشم آلوده شده را زیر شیر آب نگه داشته و شستشو دهید . شستن دستها پس از خروج دستکش ها از دست الزامی است ، دستها باید در فواصل تماس بین بیماران نیز شسته شود (عمل هندراب نیز اگر بصورت صحیح انجام شود کافی است) .
 - پزشک ، فرد مورد تماس را معاینه نموده و آزمایشات لازم را برای وی در خواست می نماید و مسئول شیفت این حادثه را ثبت و گزارش نموده و در پرونده پزشکی فرد مورد نظر ثبت می نماید .
- ۶- استفاده از گان ، محافظ چشم همراه با ماسک یا محافظ صورت در صورت انجام اعمالی که احتمال پاشیده یا پخش شدن مایعات بدن وجود دارد الزامی است.
- ۷- به دنبال ریخته شدن موادی مانند ادرار یا غذا ، پاک کردن آن محل با آب و یک ماده دترجنت معمولاً کافی است ولی اگر ترشحات ، حاوی ارگانیسم های بالقوه خطرناک باشند باید از یک ماده گندزدا استفاده کرد . برای پاک کردن ترشحاتی که از آلودگی آنها مطمئن هستیم باید همیشه دستکش یکبار مصرف پوشیده و اگر خطر آلودگی لباس نیز وجود دارد بایستی از آپرون پلاستیکی (یکبار مصرف) استفاده گردد .
- ۸- در صورتی که مقدار زیادی خون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده (بیش از ۳۰ سی سی) باید :

• استفاده از وسایل حفاظت فردی.

• در صورت وجود قطعات شیشه ای و تیز و برنده با پنس یا فورسپس جمع شده و در سیفتی باکس دفع گردد

• حوله یکبار مصرف روی آن پهن نمود و موضع را پوشاند .

• روی آن محلول هیپوکلریت سدیم با رقت ۲۰٪ ریخت و ۱۰ دقیقه صبر کرد .

• با حوله یکبار مصرف آن را جمع کرد و داخل سطل عفونی انداخت .

• با محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۲۰٪ گند زدایی انجام شود .

• در نهایت با آب شسته شود.

۹- در صورتی که مقدار خون یا مایعات آلوده به خون در محیط ریخته شده کمتر از ۳۰ سی سی باشد باید :

- استفاده از وسایل حفاظت فردی
- خون با حوله یا پارچه تمیز تمیز گردد
- سطح با محلول هیپوکلریت سدیم ۲۰٪ گندزدایی گردد.
- در نهایت با آب شسته شود.

۱۰- پرسنل خدماتی در هر بخش با توجه به شرح وظایف محوله می بایست با رعایت احتیاطات استاندارد نسبت به موارد ذیل اقدام نمایند :

- کف کلیه اتاقها و راهروها ، بایستی روزانه و در طول سال نظافت و در صورت نیاز با آب ژاول رقیق شده گندزدایی گردد
- تی کشیدن باید به صورت زیگزاگی و از انتهای اتاق به سمت ورودی اتاق و از محل تمیز به محل آلوده صورت گیرد .
- کلیه کفشورهای موجود در قسمتهای مختلف بایستی مجهز به توری بوده و این توریها روزانه و در طول سال نظافت شوند .
- تی های مورد استفاده در هر بخش بایستی بعد از هر بار استفاده توسط نیروی خدماتی در طول روز و در شیفت های مختلف کاملاً شسته و از قرار دادن تی ها بصورت مرطوب روی زمین اکیداً خودداری شود .
- ظروف صابون مایع بعد از هر بار خالی شدن بایستی توسط نیروی خدماتی شسته ، با محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۱٪ گندزدایی و خشک شود و سپس نسبت به پر کردن آن اقدام گردد.
- داخل کابینتها بایستی توسط نیروی خدماتی طبق برنامه اعلامی در بخش بطور مرتب نظافت و از پهن کردن روزنامه داخل آنها خودداری شود .
- توالت ها توسط نیروی خدماتی حداقل در هر شیفت یکبار بایستی با رعایت احتیاطات استاندارد با محلول هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۱٪ نظافت و گندزدایی شوند .
- حمام ها باید حداقل بصورت روزانه توسط پرسنل خدمات به شرح ذیل نظافت گردد :

۱. فرآیند پاک سازی از منطقه تمیز به سمت کثیف باشد

۲. جمع آوری رخت های کثیف (در صورت وجود) و نیز جمع آوری پسماندها
 ۳. تمیز کردن دستگیره و چارچوب درب ، کلید لامپ
 ۴. تمیز کردن سطوح داخلی و خارجی سینک ، شیر و آینه با استفاده از هیپو کلریت سدیم (آب ژاول) ۱٪ (زمان تماس حداقل ۱۰ دقیقه رعایت شود)
 ۵. تمیز کردن دوش ها
 ۶. تمیز کردن نرده ها و قفسه ها
 ۷. بازدید و تعویض پرده بصورت ماهیانه
 ۸. درآوردن دستکش ها و شستن دست ها
 ۹. جایگزینی دوباره کاغذ توالت ، کیسه پسماند ، صابون و سایر اقلام مورد نیاز
 ۱۰. در صورت مشاهده کپک و درز و وجود نشتی گزارش داده شود .
- جهت نظافت حمام ها و سینکها بایستی از برس های نایلونی استفاده شود . (استفاده از دستمالهای پنبه ای یا برسهای غیر پلاستیکی موجب آلودگی شدید آنها شده و گندزدایی آنها را مشکل میکند . به همین دلیل نباید مورد استفاده قرار گیرد)
 - نخ تی باید توسط نیروی خدماتی بصورت خشک و در محل مناسب نگهداری شود و تی ها باید همیشه آویزان باشند .
 - در پایان هر شیفت کاری که زباله ها تخلیه می شود ، بایستی سطهای زباله توسط نیروی خدماتی با آب داغ و دترجنت (مواد پاک کننده) شستشو شود و به صورت وارونه نگهداری شود و سپس کیسه زباله جدید با رنگ مناسب کشیده شود.
 - برای جمع آوری زباله و شستشوی توالتها بایستی از دستکش مخصوص استفاده شود .
 - در هنگام کار از لباس کار مناسب و دستکش و در هنگام شستشوی سرویسهای بهداشتی حتماً از چکمه استفاده گردد .
 - در صورتی که پارچه های چند بار مصرف برای نظافت استفاده میشوند ، پارچه ها بایستی پس از هر بار استفاده شسته شده و سپس خشک گردند .
- پاک سازی و نظافت اتاق عمل بین هر عمل جراحی به شرح ذیل توسط پرسنل خدمات انجام شود :**

۱. تهیه محلول گندزدای تازه و یا استفاده از محلول های گندزدای تاریخ دار.

۲. تمیز کردن دست ها و پوشیدن دستکش.

۳. جمع آوری و حذف پسماندها.

۴. جمع آوری و حذف همه ملحفه های کثیف.

۵. در آوردن دستکش و تمیز کردن دست ها.

۶. استفاده از پارچه نمدار آغشته به محلول گندزدا (برای سطوح و ابزار مختلف مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان) برای تمیز و گندزدایی سطوح افقی که در تماس با بیمار یا مایعات بدن می باشد شامل بالای لامپ های جراحی ، فشارسنج ، شریان بند.

۷. پاکسازی مخزن ساکشن (توسط کمک پرستار) ، بخش های انعکاسی لامپ های جراحی.

۸. پاکسازی و گندزدایی تخت.

۹. پاکسازی تجهیزات الکترونیکی مانند مانیتورها طبق دستورالعمل شرکت سازنده و مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان.

۱۰. کشیدن تی نمدار در فواصل ۱ الی ۱/۳ متر (۳ تا ۴ فوتی) محیط اطراف تخت (قسمت های بزرگتر اگر آلودگی موجود است) ، گندزدایی نخ طی برای هر بیمار.

۱۱. تعویض کیسه پسماند.

۱۲. پس از اتمام پاکسازی درآوردن دستش و تمیز کردن دست ها.

پاک سازی و نظافت اتاق عمل در پایان هر روز به شرح ذیل توسط پرسنل خدمات انجام شود :

(۱) تهیه محلول گندزدای تازه و یا استفاده از محلول های گندزدای تاریخ دار

(۲) تمیز کردن دستها و پوشیدن دستکش

(۳) جمع آوری و حذف پسماندها

(۴) جمع آوری و حذف همه ملحفه های کثیف

(۵) در آوردن دستکش و تمیز کردن دستها

(۶) پاکسازی و گندزدایی لامپها و اشیایی که از سقف آویزان شده است

(۷) پاکسازی و گندزدایی همه دستگیره های درب ، کلید لامپ ، کنترل ها

(۸) پاکسازی و گندزدایی تلفن ها و صفحه کلید کامپیوتر

(۹) بررسی نقطه ای دیوارها برای پاکیزگی

(۱۰) پاکسازی و گندزدایی همه سطوح بیرونی ماشین ها و تجهیزات (به عنوان مثال تجهیزات بیهوشی مطابق با کتابچه گندزدایی بیمارستان ، اختصاص زمان کافی خشک شدن برای گندزدایی

(۱۱) پاکسازی و گندزدایی کلیه اسباب و اثاثیه و (مبلمان) شامل چرخ ها

۱۲) پاکسازی و گندزدایی همه سطوح بیرونی کابینت ها و درب ها ، بخصوص اطراف دستگیره ها

۱۳) پاکسازی و گندزدایی تمام سطوح افقی

۱۴) تمیز کردن سینک اسکراب جراحی و دیواره های اطراف

۱۵) تی کشیدن کف ، اطمینان از اینکه تخت جابجا شده و زیر آن شسته شده است ، جابجایی همه اسباب اتاق به مرکز اتاق ادامه تمیز کردن کف ، به کار بردن مقدار کافی از محلول گندزدا / شوینده برای اطمینان از اینکه کف ۵ دقیقه خیس می ماند ، استفاده از نخ تی و محلول های تازه برای هر اتاق (یا گندزدایی نخ تی بین هر اتاق)

۱۶) قرار دادن کلیه اسباب در محل اختصاصی خود

۱۷) هر تعمیر مورد نیاز گزارش شود.

۱۸) تعویض و ذخیره کردن تجهیزات پاکسازی

۱۹) پس از اتمام پاکسازی درآوردن دستکش و تمیز کردن دست ها

۱۵- کلاس های آموزشی مربوط به پاکسازی و نظافت جهت پرسنل کادر خدمات میبایست به صورت چهره به چهره در بازدید های روزانه توسط کارشناسان بهداشت محیط و کنترل عفونت و در طول سال برگزار شود .

منابع :

کتابچه بهداشت محیط بیمارستان - دستورالعمل شستشو و گندزدایی

پیوست ها (امکانات و تسهیلات)

برنامه نظافت اتاق عمل ، وسایل حفاظت فردی ، محلول گندزدای کنستانتره، آب ژاول (هیپر کلراید سدیم ۲٪)، اسپری الکلی سریع الاثر، مایع صابون، کدینگ رنگی، کیسه زباله ، الکل ۷۰٪، محلول سطح بالا، دستگاه پلاسما، دستگاه گندزدای هوا، لامپ فرابنفش